

Gerai nežiūrėjau nei gatvės, nei didesnės daugiabučių komplekso dalies. Aplinkui iš visų pusių stovėjo purvini daugiaaukščiai, į jų palanges atsirėmę vyrai vienais marškinėliais ir dar nespėjusios susišukuoti moterys gurkšnojo iš puodelių, valgė pusryčius ir stebėjimo į mus. Erdvė tarp pastatų kadaise buvo formuojama it nuožulni golfo aikštelė – toks vaikiškas bandymas atkartoti reljefą. Galbūt jie ketino čia pasodinti medžių ir iškasti tvenkinį. Medžių guotas buvo, tačiau visi jo sodinukai jau spėjo nudžiūti.

Piktžolėmis apžėlusioje aikštelėje, aplenkdami šiukšlių krūvas, vinguriavo praminti takeliai su giliomis, ratų įspaustomis vėžėmis. Čia pat savo užduotis vykdė policininkai. Nebuvau pirmasis ten pasirodęs detektyvas – pastebėjau Bardo Nostiną ir keletą kitų, – tačiau buvau pats viršiausias. Seržantė nuvedė mane pas kolegas: jie būriavosi tarp žemo, apleisto bokšto ir riedlenčių aikštelės, apstatytos dideliais šiukšlių konteineriais, savo forma primenančiais statines. Už jos buvo girdėti iš dokų sklindantis triukšmas. Ant sienos, priešais stovinčius pareigūnus, sėdėjo grupė vaikų. Virš jų visų ratus danguje suko kirai.

– Inspektoriau!

Mechaniškai linktelėjau tam, kuris kreipėsi į mane. kažkas pasiūlė kavos, bet tik papurčiau galvą ir pažvelgiau į moterį, kurios ir atvykau apžiūrėti.

Ji gulėjo greta riedlenčių rampų. Niekas neguli taip ramiai, kaip mirusieji. Vėjas taršo jų plaukus, kaip dabar taršė jos, bet jie nekreipia į tai jokio dėmesio. Ji gulėjo negražiai – parietusi kojas, tarsi ketintų stotis, keistai iškreipusi rankas, veidu į žemę.

Jauna moteris kaštoniniais plaukais, surištais į uodegas, styrančias lyg augalų stiebai. Gulėjo beveik nuoga, ir tą šaltą rytą man pasidarė

liūdna pažvelgus į jos lygią, o ne pašiurpusią nuo žvarbos odą. Ji mūvėjo tik kojines su nubėgusiomis akimis ir avėjo tik vienu aukštakulniu bateliu. Pamačiusi, kad dairausi aplinkui, man iš tolo pamojavo seržantė – ji stovėjo saugodama kitą batelį.

Kūną rado prieš porą valandų. Apžiūrėjau moterį. O tada sulaikiau kvėpavimą ir pasilenkiau prie žemės, norėdamas pažvelgti jai į veidą, bet pamačiau tik vieną atmerktą akį.

– Kur Šukmanas?

– Dar neatvyko, inspektoriau.

– Paskambinkit jam ir pasakykit, kad greičiau krapštytųsi.

Pliaukštelėjau per laikrodį. Buvau atsakingas už nusikaltimo vietą, kurią vadiname *mise-en-crime*. Moters kūno niekas nejudins, kol neatvažiuos patologas Šukmanas, o mes kol kas turėjome kitų darbų. Patikrinau matomumą. Buvome nuošaliai nuo takų ir dar pridengti šiukšlių konteinerių, tačiau jaučiau, kaip mus, tarsi vabzdžių debesis, gaubia viso šito kvartalo gyventojų smalsumas. Laukdami vaikštinėjome po aikštelę.

Tarp dviejų šiukšlių konteinerių, greta aprūdijusių gelžgalių, sumestų pramaišiu su senomis grandinėmis, stovėjo ant šono pastatytas šlapias čiužinys.

– Buvo užmestas ant jos, – prabilo konstablė Lisbjetė Korvi, sumani mergina, su kuria porą sykių jau buvau dirbęs kartu. – Nepasakyčiau, kad gerai paslėpė, bet vis dėlto iš toliau tikriausiai galėjai palaikyti ją šiukšlių krūva.

Pastebėjau, kad moters lavoną supa tamsesnės žemės stačiakampis – rasos, kurią buvo pridengęs čiužinys, likučiai. Greta to patamsėjimo tupėjo Nostinas ir spoksojo į žemę.

– Čiužinį nutraukė ją radę vaikai, – pridūrė Korvi.

– Kaip jie ją rado?

Korvi parodė žemėje įspaustus smulkius gyvūnų letenų pėdsakus.

– Nuvaikė tuos maitėdas. Kai pamatė, kas ten guli, spruko šalin kaip nuplikyti, tada paskambino mums. Na, o mūsųškiai, atvykę... – ji pažvaivavo į du man nepažįstamus patrulius.

– Judino ją?

Mergina linktelėjo galva.

– Sakė, kad norėjo pasižiūrėti, ar dar gyva.

– Kaip jų pavardės?

– Šuškilas ir Briamivas.

– O čia tie, kas ją rado? – parodžiau smakru į policininkų saugomus paauglius. Du berniukai, dvi mergaitės. Visiems maždaug po šešiolika, visi sustirę, nudelbę akis.

– Aha. Čiaumotojai.

– Norėjo užsimest iš pat ryto?

– Tikri entuziastai, – pritarė ji. – Gal dalyvauja varžybose „Mėnesio narkašas“ ar panašiam mėšle, ką aš žinau... Atsivilkto dar prieš septynias. Panašu, kad čia tokia tvarka. Riedlenčių aikštelę įrengė prieš porą metų, kuri laiką buvo ramu, bet paskui vietiniai susidėliojo tvarkaraštį. Nuo vidurnakčio iki devynių ryto – tik čiaumotojai, nuo devintos iki vienuoliktos valandos vietinės gaujos sudarinėja dienos planus, nuo vienuoliktos iki vidurnakčio – riedlentininkai ir riedutininkai.

– Ar jie ginkluoti?

– Vienas iš vaikinių turėjo savadarbį peiliuką, bet labai jau mažą. Žaisliukas, net žiurkės tokiu nepapjautum. Ir visi turėjo kramtalo. Daugiau nieko.

Ji vėl gūžtelėjo pečiais.

– Kvaišalų radom ne pas juos, buvo numesti prie sienos, bet... – Korvi vėl gūžtelėjo pečiais, – be jų čia nieko daugiau nebuvo.

Ji mostu pakvietė vieną iš mūsų kolegų ir pravėrė jo krepšį. Maži dervuotos žolės ryšulėliai. Gatvėje ją vadina *feldu* – tai gajus *Catha edulis* hibridas, papildytas tabaku, kofeinu ir kai kuo stipresniu ir sumaišytas su stiklo pluošto siūlais, kad draskytų dantenais ir leistų medžiagai patekti tiesiai į kraują. Kvaišalo pavadinimas – kalambūras trimis kalbomis: ten, kur auga ši žolė, ją vadina *katu*, o gyvūnas, angliškai vadinamas *cat*, mūsų kalba yra vadinamas *feld*. Pauosčiau žolę; ji buvo gana prastos kokybės. Priėjau prie ketverto nuo šalčio drebančių paauglių pūstomis striukėmis.

– *Ką yra, faras?* – paklausė vienas iš vaikinių hiphopo anglų kalba su bešelišku akcentu.

Jis pažvelgė man tiesiai į akis ir nenuleido žvilgsnio, bet buvo išblyškęs. Tiek jis, tiek jo sėbrai atrodė prastai. Iš ten, kur sėdėjo, mirusios moters negalėjai matyti, bet jie stengėsi net nežiūrėti į tą pusę.

Vaikinai tikrai suprato, kad radome *feldą* ir žinome, kam jis priklauso. Galėjo nieko nesakyti, tiesiog pabėgti.

– Inspektorius Borlu, – prisistačiau. – Itin sunkių nusikaltimų tyrimų skyrius.

Nepasakiau, kad mano vardas – Tjadoras. Jų amžiaus žmones apklausti keblu: jie per daug suaugę, kad galėtum kreiptis į juos vardais, kalbėti eufemizmais ir žaisti žaidimus, tačiau dar pernelyg vaikai, kad galėtų būti tikrais priešininkais apklausose, kur bent jau žaidimo taisyklės visada aiškios.

– Kuo tu vardu? – paklausiau.

Vaikinas sumišo, pasvarstė, ar verta prisistatyti pravarde, kurią pats ir susigalvojo, bet nusprendė, kad neverta.

– Viljemas Baričis.

– Tu ją radai?

Jis linktelėjo galva, ir jo draugai palinksėjo iš paskos.

– Pasakok.

– Mes atėjom čia, nes, nu, mes... – Viljemas nutilo, laukdamas, bet aš nusprendžiau nieko nesakyti apie narkotikus. Jis nuleido akis. – Pamatėm, kad po tuo čiužiniu kažkas yra, ir jį nutraukėm. Ten buvo...

Draugai žiūrėjo į Viljemą, kuris nutilo, nesiryždamas tęsti toliau, tikriausiai iš prietaringumo.

– Vilkų? – paklausiau.

Jie susižvalgė.

– Jo, seni, nedidelė gauja. Tie nususę bjaurybės ten kažką uostinėjo ir...

– Ir mes pagalvojom, kad...

– Kiek buvo praėję laiko nuo to momento, kai jūs čia atėjot?

Viljemas gūžtelėjo pečiais.

– Nu nežinau. Gal pora valandų?

– Dar ką nors matei?

– Va ten dar buvo kažkokie bičai.

– Dyleriai?

Jis vėl gūžtelėjo pečiais.

– O va čia va per žolę privažiavo furgonas ir paskui nuvažiavo. Mes su niekuo nesikalbėjom.

– Kada privažiavo?

– Nežinau.

– Buvo dar tamsu, – atsiliepė viena iš mergaičių.

– Gerai, Viljimai, ir jūs visi. Parūpinsim jums pusryčius ir ko nors atsigerti, jei norite. – Aš atsisukau į juos saugančius policininkus. – Su jų tėvais kalbėjot?

– Jie jau važiuoja čia, viršininke, bet va jos tėvai... – Policininkas parodė į vieną iš merginų. – Niekaip jiems neprisiskambinam.

– Tai skambinkite toliau. O šituos vežkit į centrą.

Paaugliai susižvalgė.

– Ot šūdas... – pratarė kitas vaikinys, ne Viljemas.

Jis žinojo, kad pagal nerašytas taisykles turėtų priešintis mano nurodymui, bet jam norėjosi važiuoti su mano pavaldiniu. Juoda arbata, duona, popieriai, nuobodulys ir pailgos dienos šviesos lempos – visa tai bus labai nepanašu į tamsoje skendintį kiemą, kuriame tu nerangiai pakėlei tą gremėzdišką ir šlapią čiužinį.

Atvyko Stepenas Šukmanas su padėjėju Hamdu Hamziničiumi. Pažiūrėjau į laikrodį. Šukmanas pabrėžtinai nekreipė į mane dėmesio. Jis švokšdamas pasilenkė prie kūno, konstatavo mirtį ir pasakė keletą pastabų, o Hamziničius jas užsirašė.

– Kada? – paklausiau.

– Maždaug prieš dvylika valandų, – atsakė Šukmanas.

Jis spustelėjo aukos galūnę. Moteris ėmė sūpuotis. Sprendžiant iš jos nestabilios padėties, moteris tikriausiai mirė ir sustingo gulėdama ant kito paviršiaus.

– Ją nužudė ne čia.

Buvau ne kartą girdėjęs, kad Šukmanas puikiai atlieka savo darbą, tačiau iš to, ką mačiau, jis atrodė tik eilinis kompetentingas specialistas.

– Jau baigėte? – paklausė jis vienos iš kriminalisčių.

Toji padarė dar keletą nuotraukų iš skirtingų kampų ir linktelėjo. Padedamas Hamziničiaus, Šukmanas apvertė moterį ant nugaros. Nejudri ir sutraukta mėšlungio, ji, regis, priešinosi. Apversta atrodė keistai, tarsi apsimestų negyvu vabzdžiu – sūpavosi ant nugaros parietusi galūnes.

Moteris žvelgė į mus iš po vėjo taršomų kirpčiukų. Jos veide buvo sustingusi nuostaba, atrodė taip, tarsi ji neišpasakytai stebėtusi pati saviimi. Moteris buvo jauna, ryškiai pasidažiusi, kosmetika išterliota po visą smarkiai sudaužytą veidą. Sunku pasakyti, kaip atrodė gyva, kokį veidą įsivaizduoja artimieji, išgirdę jos vardą. Galbūt daugiau suprasime kiek vėliau, kai ji susitaikys su savo mirtimi ir atsipalaiduos. Jos krūtinė buvo užlieta tamsiu kaip žemė krauju. Mirgėjo blyksčių tvyksniai.

– O, štai ir mirties priežastis, – tarė Šukmanas, kreipdamasis į žaizdas krūtinėje.

Per jos kairįjį skruostą ir po apatiniu žandikauliu tįso ilga raudona žaizda. Jai perrėžė pusę veido.

Keletą centimetrų žaizda buvo lygi ir ryški, it brūkštelėjimas teptuku. Po žandikauliu, pasmakrėje, ji atrodė bjauriai dantyta ir baigėsi (ar prasidėjo) gilia plėštine skylė minkštuosiuose audiniuose. Moteris spoksojo į mane nereginiomis akimis.

– Nufotografuokite dar ir be blykstės, – paliepiu.

Kol Šukmanas kažką murmėjo ties lavonu, aš, kaip ir kiti, nusigręžiau: žiūrėti į ją atrodė nepadoru. Uniformuoti *mise-en-crime* tyrėjai, mūsų slengu vadinami *mektechais*, ieškojo aplinkui, vis plėsdami paieškų teritorijos spindulį. Jie vartė šiukšles, krapštėsi tarp automobilių paliktų vėžių, dėliojo orientyrus ir fotografavo.

– Na, jau pakaks. – Šukmanas atsistojo. – Vežam ją iš čia.

Pora vyrų užkėlė lavoną ant neštuvų.

– O Dieve, uždenkite ją kuo nors, – tariau.

Kažkas nežinia kur surado antklodę, ir nešikai pajudėjo Šukmano automobilio link.

– Pradėsiu popiet, – pasakė jis. – Dar pasimatysim?

Aš tik neaiškiai linktelėjau galva ir pasukau ten, kur stovėjo Korvi.

– Nostinai, – pašaukiau detektyvą atsistojęs taip, kad Korvi girdėtų mūsų pokalbį. Ji pakėlė akis ir priėjo truputį arčiau.

– Inspektoriau, – atsiliepė Nostinas.

– Dėstyk.

Jis gurkštelėjo kavos ir nerimastingai žvilgtelėjo į mane.

– Kekšė? – pasakė. – Pirmas įspūdis toks, inspektoriau. Tokiame rajone, sumušta, nuoga... Ir...

Jis parodė pirštu sau į veidą, turėdamas omenyje jos ryškų makiažą.

– Kekšė.

– Susiriejo su klientu?

– Na gal, bet... Jei žaizdos būtų tik ant kūno, tada gal ir būtų viskas aišku: ji nenorėjo daryti to, ko norėjo jis, ar panašiai. Ir jis įsiuto. Bet šitai... – Jis nervingu judesiu palietė savo skruostą. – Čia jau kažkas kita.

– Iškrypėlis?

Jis gūžtelėjo pečiais.

– Galbūt. Supjaustė ją, nužudė ir išmetė. Įžūlus niekšas, nusišikt jam, kad mes ją rasim.

– Įžūlus arba kvailas.

– Arba įžūlus ir kvailas.

– Vadinasi, įžūlus ir kvailas sadistas.

Jis pakėlė akis. *Galbūt.*

– Na, gerai, – tariau. – Galimas daiktas. Apeik vietines merginas. Paklausinėk šį rajoną pažįstančių policininkų. Pasidomėk, ar pastaruoju metu jie neturėjo su kuo nors problemų. Išplatink nuotrauką, išsiaiškink, kuo vardu buvo ši Fulana Nežinomoji.

Pasakiau vardą, kurį įprastai suteikiame visoms neatpažintoms moterims.

– Visų pirma apklausk Baričį ir jo draugelius, jie štai ten. Būk jiems švelnus, Bardo. Juk jie galėjo mums ir nepranešti. Aš rimtai. Ir pasiimk su savimi Jašek. – Ramira Jašek mokėjo puikiai užduoti klausimus. – Paskui paskambink man šiandien po pietų, gerai?

Jam nuėjus, pasakiau Korvi:

– Dar prieš keletą metų gatvinės nužudymą būtų tyrę perpus mažiau žmonių.

– Daug kas pasikeitė, – atsakė ji.

Buvo ne ką vyresnė už nužudytąją.

– Vargu ar Nostinas džiaugiasi, kad jam teks užsiimti gatvinėmis, bet, kaip matai, nesiskundžia.

– Daug kas pasikeitė, – vėl pakartojo ji.

– Nagi? – pakėliau antakį ir dirstelėjau Nostino pusėn.

Laukiau, ką ji pasakys. Prisiminiau, kaip Korvi dirbo su Šulbano dingimo byla, kuri buvo gerokai painesnė, nei iš pradžių atrodė.

– Žinote, manau, verta nepamiršti ir kitų variantų.

– Tai klok.

– Jos makiažas... – pradėjo ji. – Jis visas rudų ir žemės atspalvių. Jo daug, bet jis ne...

Ji papūtė lūpas, vaizduodama suvedžiotąją.

– Ir pastebėjote, kokie jos plaukai?

Aš pastebėjau.

– Jie nedažyti. Užtenka pasivažinėti po Gunterstrašę, aplink areną, po vietas, kur renkasi gatvės merginos. Du trečdaliai ten blondinės. O

likusios – juodais arba kraujo raudonumo plaukais ir panašiai. Be to... – Ji perbraukė pirštais orą tarsi ten būtų plaukai. – Jie nešvarūs, bet prižiūrėti geriau, negu mano.

Ji brūkštelėjo delnu išsišakojusius savo plaukų galiukus.

Dauguma Bešelio prostitučių, ypač tokiuose rajonuose kaip šis, pinigų leisdavo pirmiausia savo vaikams maitinti ir apmokyti, paskui feldui ir krekui, dar paskui maistui sau ir tik tada visokiems niekučiams. Kondicionierius plaukams atsidurtų pačiame šio sąrašo gale. Žvilgtelėjau, ką veikia kiti pareigūnai, pažiūrėjau į besiruošiantį išvažiuoti Nostiną.

– Na, gerai, – pasakiau. – Ar pažįsti šitą rajoną?

– Atoki vieta. Tiesą sakant, čia jau beveik nebe Bešelis. Mano skyrius Lestove. Kai buvo gautas pranešimas, iškvietė ir keletą mūsų šikių. Bet aš dirbau čia prieš porą metų, todėl šiek tiek jį pažįstu.

Pats Lestovas buvo beveik priemiestis, nutolęs apie šešis kilometrus nuo miesto centro, o mes dabar stovėjome į pietus nuo jo, anapus Jovičiaus tilto, siaurame žemės ruože tarp Bulkjos sąsiaurio ir upės žiočių. Formaliai žiūrint, buvome saloje, bet įvairūs pramonės griuvėsiai ją taip glaudžiai jungė su žemynu, kad nė nepagalvotum esąs apsuptas vandens. Kordvena buvo visa užstatyta daugiabučių kompleksais, sandėliais, pigiomis krautuvėlėmis ir aprašinėta, tarsi suraišiota į vieną visumą, nesibaigiančiais grafičiais. Rajonas buvo taip toli nuo Bešelio centro, kad galėjai lengvai jį pamiršti, – kitaip nei arčiau centro nusidriekusius lūšnynus.

– Ilgai čia dirbai? – paklausiau.

– Šešetą mėnesių, kaip įprasta. Viskas, ko gali tikėtis: kišenvagiai, apsinarkašinusių paauglių muštynės, narkotikai, prostitucija.

– Žmogžudysčių pasitaikydavo?

– Kol dirbau, gal dvi ar trys. Dėl narkotikų. Tačiau dažniausiai iki to neprieidavo: gaujos gerai moka nubausti viena kitą nepatraukdamos ISNTS dėmesio.

– Panašu, kad kažkas susimovė.

– Aha. Arba tam kažkam nusispjaut.

– Gerai, – tariau. – Noriu, kad užsiimtum šituo reikalu. Ką dabar veiki?

– Nieko tokio, kas negalėtų palaukti.

– Noriu, kad trumpam persikraustytum. Ar vis dar turi čia kontaktų?

Ji suspaudė lūpas.